

Борислав Стефановић: Последња станица је Генерална скупштина УН. – Остојић: Требало је да пишемо резолуцију са ЕУ

Српски предлог резолуције Уједињених нација поводом саветодавног мишљења Међународног суда правде о декларацији косовских Албанаца којом су прогласили независност, стигао је први у Светску организацију. За разлику од периода када се ишчекивало мишљење МСП-а, представници власти су сада много опрезнији у ширењу добрих вибрација, а опозиција, и „лева” и „десна”, отворено говори да не гаји много наде у успех Београда.

О резолуцији, о досадашњој косовској политици и о томе шта даље, за „Политику” су ставове сучелили Борислав Стефановић, политички директор Министарства спољних послова, и Зоран Остојић, члан Председништва Либерално-демократске партије.

Стефановић: Наша резолуција омогућава широк маневарски преговарачки процес, који ће моћи сви да подрже. Ми хоћемо да пронађемо решење прихватљиво и за нас и за Приштину, а не можемо доћи до тог решења у конфронтацији са ЕУ, или САД, или с Руском Федерацијом. Наша резолуција омогућава преговоре и потврђује принцип да једностран сецесија није у складу с међународним правом. Међутим, не треба да гајимо нека велика очекивања у нашој јавности, ово је део једног процеса. Али, овај акт ће, ми се надамо, ако буде у облику и на начин који заиста окупља свет, да објасни да неке ствари једноставно не могу да се ураде у савременом свету.

Остојић: Ми смо били за то да прихватимо предлог ЕУ да с њима напишемо ту резолуцију и пошто се то није десило, то је само још један доказ неискрености европске политике Србије. То су нам партнери, требало је то прихватити. Ви сте предложили у резолуцији да се каже да једностран сецесија није по међународном праву. Па ко ће да гласа против тога? Али, овде се не ради у начелу о једностраној сецесији, овде се ради о конкретном случају, с конкретном историјом, с конкретном историјом кршења људских права, са конкретним документима која се односе на ту територију под међународним протекторатом, с конкретним решењем којим се тај међународни протекторат завршава.

Политика: Да ли усвајање нашег предлога резолуције аутоматски значи нове преговоре?

Остојић: Је ли Генерална скупштина последња станица, ако изузмемо преговоре?

Стефановић: У судском процесу ГС је последња станица и то чак без наше воље јер одлука суда мора да иде пред ГС хтели ми то или не. Када се тај процес заврши пред ГС, ствара се једна нова међународна околност која омогућава много шири простор за наставак преговора.

Остојић: Значи, чека нас много станица после?

Стефановић: Не радујемо се ми томе што има неколико станица. То треба питати неке друге. Ми ћемо бити спремни да то завршимо у најкраћем могућем року.

Остојић: Значи, нисте ви криви и ваша политика што ће то трајати дуго, него су неки други криви. Према томе, ако ћемо одлагати европске интеграције, то није зато што ми то желимо, него што неки други то желе. Сад сам ја разумео.

Стефановић: Не знам зашто то повезујете са европским интеграцијама с обзиром на то да је потпуно јасно опредељење ове владе да се настави процес европских интеграција у најкраћем могућем року. Ви знате, г. Остојићу, да проблем проширења ЕУ, нажалост, није само проблем Србије.

Политика: Да вас вратимо на питање да ли обавезно следе преговори ако се усвоји наш предлог.

Стефановић: Не, не може се говорити у тим категоријама. Ми сматрамо да ће се с много више вероватноће ти преговори догодити ако међународни сценарио буде овакав

каким сам га ја представио, него ако не буде. Опредељење и жеља за преговорима очигледно постоје не само у Београду и то можете и сами да видите.

Остојић: Чак и Тачи позива на преговоре.

Политика: Само се под преговорима не подразумевају исте ствари?

Стефановић: То је тачно у овом тренутку.

Остојић: Вама треба резолуција као алиби за преговоре.

Стефановић: Не, нама не треба резолуција као алиби за било шта. Приштина жели да добије признање Београда за своју такозвану државност. Ми им то задовољство нећемо пружити. Али им можемо пружити уверавање да ћемо на отворен и конструктиван начин учинити све да дођемо до решења које ће задовољити и нас и њих. А то значи да низ отворених питања буде најзад затворен и да овај наш регион буде растерећен једног великог проблема који сада може да ствара проблеме и на другим местима. Наравно, то ће трајати, али понављам, не желимо да ово буде питање које оптерећује наш европски пут.

Остојић: Наравно да ће трајати када желите преговоре са истих позиција с којих су вођени 2006. године, као да се у међувремену ништа није десило. А некако, чини ми се, да су се околности прилично промениле – и то не у корист Србије него на њену штету. У време док су трајали преговори које је водио специјални изасланик генералног секретара, пропуштена је прилика да се „избоксује” најбоље могуће решење за Србе. Сетите се, ЛДП је предлагао и план 2К и конститутивност, то је било време да се преговара и о северу Косова... Досадашња политика није дала резултате, отрежњење је дошло, схватили су да смо били у праву, време је пропуштено за боље резултате, као што је сада пропуштено за боље резултате, јер сутра када будемо разговарали с властима у Приштини, за шта се ми од почетка залажемо, постићи ће се мање него што је могло јуче, а још мање него што је могло прекјуче. Пропуштен је тај дисконтинуитет с Коштуницом, који је континуитет с Милошевићевом политиком.

Шта је нова политика? Јасно је ко одлучује у овом свету. Наша неспособност да наше интересе представимо као интересе оних који одлучују, а ту пре свега мислим на европске земље и САД, довела је до оваквих резултата. Албанска способност да своје интересе представе као интересе тих великих који одлучују довела је до њихових резултата. Нова политика значи управо то – окренемо се онима који одлучују. Кад то нисмо урадили, нажалост, пре, 'ајмо бар сада.

Политика: А шта сада може да се добије?

Остојић: Па то не знам, сад ме питате да спекулишем. Али може много више него ако наставимо да своје интересе, наводне српске, супротстављамо њиховим. Онда ће српски страдати као што су до сада страдали. Јер ја имам утисак да ова политика није у интересу Србије. Ја мислим заиста да је ЛДП најпатриотскија странка (кад кажем патриотска мислим без слова „ј”, ови други су „патријоте” који су све радили на штету интереса државе Србије). Шта можемо сада да урадимо? Па симболично би сад било значајно, рецимо, да са 250 посланика кажемо да бисмо желели да будемо пуноправна чланица НАТО-а. Или да разговарамо са приштинским властима... Одлука о НАТО-у би био сигнал да се мењамо.

Политика: Шта уколико резолуција Србије не прође?

Стефановић: Србија се спрема за сваку могућност која може да се деси. То је једна од могућности, при чему вас уверавам да ћемо бити на истој позицији у смислу отворености за разговор и проналажење решења. Није тачно да имамо исте позиције као што су биле у Бечу. Можете да видите шта су обе стране тражиле и колико су обе стране биле „зацементиране” у унапред и јавно прокламованим разликама. Ми отварамо нов маневарски простор који ће нам дати могућност да са више дипломатског умећа и такта уђемо у тежак процес који треба да доведе до решења. Нећемо сигурно добити добар резултат уколико и Београд и Приштина буду махали својим заставама на којима пише само независно Косово или само суштинска аутономија као у Бечу.

Остојић: Сад имамо још 69 заставица.

Стефановић: Ми имамо 130 заставица. И? Да ли то може нешто суштински да промени?

Ако ми међусобно не нађемо решење, нико нам га други неће наћи.

Остојић: Од почетка ЛДП прича да проблем Косова није настао у УН и МСП и тамо не може да се реши, него у разговору Београда и Приштине. Ми смо од почетка за историјски договор Београда и Приштине, а не помирење. То је суштина. А уважавање реалности је све оно што се десило уназад 11 година.

Стефановић: Значи, ЛДП је за разговор о техничким питањима? Је л' то ваша позиција?

Остојић: Као да смо се сад нашли у проблему Косова. Водили сте политику која нас је гурнула у бунар и сад кажете: „Хајде, ЛДП, шта ви предлагате”. Шта значи „технички преговори”? Је л' зато шаљемо емисаре?

Стефановић: Емисари не иду у земље које су признале Косово. А нема начина да се отвори било које техничко питање, а да не дођете до питања статуса. Да ли Срби који прихвате да плаћају струју КЕК-у на индиректан начин признају да живе у независној држави?

Остојић: Овим питањем хоћете да ставите ЛДП у позицију да можете да кажете да у овој ситуацији ни ЛДП нема чаробни штапић. Па немамо, али да сте нас слушали пре четири године, не бисте били у овој, него у бољој ситуацији. Значи, ако пише у резолуцији „о свему, осим о статусу”, онда нећете да причате о струји и не интересује вас како тамо људи живе. Ишли смо довољно дуго тим путем да схватимо да је погрешан.

Стефановић: Ако сам добро разумео, ви бисте се сложили да ми пристанемо да причамо само о животним питањима.

Остојић: Ако сте сада за то да се разговара са истих позиција као у време Ахтисарија, онда ви заиста не мислите о тим људима на Косову који су жртве ове политике. Људи се сваким даном трезне све више од те погрешне политике, Срби јужно од Ибра много брже него други. Ако се усвоји нека друга резолуција која неће предвидети причу о статусу, хоћете ли онда преговарати?

Стефановић: Ми се надамо да наша формулација дозвољава широк консензус који ће обухватити и ЕУ, и САД, и Руску Федерацију, и Кину...

Остојић: То је формулација из Ахтисаријевог времена.

Стефановић: Не, наша позиција је била само суштинска аутономија или њени модалитети, а приштинска само независност. Србија неће себе довести у ситуацију да каже: „У реду, ви сте независни, ми мислимо да нисте, али хајде да причамо о електричној енергији”.

Остојић: Сад ви кажете: „Схватили смо шта се десило, сада смо спремни да разговарамо и о независности”.

Стефановић: Не, нисмо спремни да разговарамо о томе. Формула „сва отворена питања” није разговор о независности.

Остојић: У Коштуничино време нико није био спреман да прича о статусу.

Стефановић: Па и регулисање суштинске аутономије је питање статуса, није само независност статус.

Политика: Је ли ико у Србији данас спреман да разговара о независности Косова?

Остојић: За Србију Косово није независно, није га признала.

Политика: Да ли је требало?

Остојић: Признало га је 69 држава.

Стефановић: Да ли ми треба да будемо седамдесета?

Остојић: Нико вас не тера. Ви сад хоћете да укочите Србију и отворите питања које нама нико не поставља. Или хоћете да решавате питања неке владе за десет година. Суштина наших замерки овој политици је што није успела своје интересе да представи великим силама као њихове, што су Албанци успели.

Стефановић: Наша политика је управо очувала тај пут и динамику која је била могућа у датим околностима. Али нисмо наивни па да мислимо да је питање признања Косова садржано само у простом акту признања. Ако нам неко каже да не треба да потпишемо акт о признању, али сутра од нас тражи да гласамо да Косово уђе у ОЕБС, шта је то? Да ли је то имплицитан акт признања или не.

Остојић: Овај разговор ме није уверио да не отежавате европски пут Србије. Не знам само да ли то радите са намером или због неспособности, зато што отворите дилему коју нико од вас не тражи, а она отежава европске интеграције Србије. Не знам да ли ће та дилема бити некада, али нема је сада, 2010. године. Одбијањем да напишете резолуцију са ЕУ, одбијањем да донесемо одлуку да желимо у НАТО, отежавате европске интеграције.

Стефановић: Није влада ништа учинила да отежа европске интеграције. Није нам постављен услов да признамо Косово, али неке земље чланице имају јасно дефинисану јавну позицију да Србија мора да регулише своје односе са Косовом, односно да одустане од блокаде Косова у међународним организацијама. По њима то није акт признања и ми ту имамо суштинско неслагање. Ми смо свесни да би глас Србије за чланство Косова у регионалним и светским организацијама значио акт признања. Ви то врло добро знате.

Аутори: Јелена Церовина – Биљана Баковић

(Политика)